

ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (PAQ-6) Psychometric Properties of the Persian Version of the Parental Acceptance Questionnaire (PAQ-6)

Zohre Valiei, PhD Student

Mehdi Zemestani PhD✉

زهره ولیئی

مهدی زمستانی

Abstract

Due to the role of parents' psychological inflexibility in the development of different psychological problems of children, it is necessary to have a reliable tool to identify and measure it. The aim of present study was to examine the factorial structure, validity and reliability of the Persian version of the Parental Acceptance Questionnaire (PAQ-6). The statistical population of the research included parents of children and adolescents aged 1 to 18 years, from whom a sample of 415 mothers was selected using available sampling. The research tools included PAQ-6, Acceptance and Action Questionnaire-II (AAQ-II), Maternal Emotional Styles Questionnaire (MESQ), Parenting Style Questionnaire (BPSI) and Child Behavior Checklist (CBCL). In order to check the reliability of the instrument, the internal consistency method was used using Cronbach's alpha coefficient, and to check the validity of the instrument, the construct validity was used using the method of confirmatory factor analysis and convergent and divergent validity. SPSS-27 and AMOS-26 software were used for data analysis. The results showed that the coefficient of internal consistency using Cronbach's alpha method for the whole 6-PAQ is 0.89 and for its six components it is between 0.76 and 0.78. Also, the correlation between the scores of the PAQ-6 and parallel questionnaires was calculated, which indicates the appropriate convergent and divergent validity for this questionnaire. The results of the confirmatory factor analysis confirmed the six-factor model of the PAQ-6. The final model obtained with the research data has a good fit. The findings showed that the Persian version of the PAQ-6 has acceptable psychometric properties in the Iranian population.

Keywords: Parents, Children and Adolescents, Psychological Flexibility, Parenting Style, Psychometric Properties.

چکیده

با توجه به نقش انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی والدین در شکل‌گیری بسیاری از مشکلات روان‌شناختی کودکان، تدوین و اعتباریابی ابزاری معتبر برای سنجش این سازه ضروری است. هدف پژوهش حاضر تعیین ساختار عاملی، روایی و اعتبار نسخه فارسی پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (PAQ-6) بود. جامعه آماری پژوهش شامل والدین کودکان و نوجوانان ۱ تا ۱۸ ساله بود که از بین آنها یک نمونه ۴۱۵ نفری از مادران به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (PAQ-6)، پرسشنامه پذیرش و عمل - نسخه دوم (AAQ-II)، پرسشنامه سبک هیجانی مادرانه (MESQ)، پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری بامریند (PSQ) و فهرست رفتاری کودک آخنباخ (CBCL) بود. به منظور بررسی اعتبار ابزار از روش همسانی درونی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و برای بررسی روایی ابزار از روایی سازه به شیوه تحلیل عاملی از نوع تأییدی و روایی همگرا و واگرا استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای SPSS-27 و AMOS-26 استفاده شد. نتایج نشان داد که ضریب همسانی درونی با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای نمره کل پرسشنامه ۰/۸۹ و برای ۶ مؤلفه آن بین ۰/۷۶ تا ۰/۷۸ است. همچنین، همبستگی بین نمرات پرسشنامه PAQ-6 و پرسشنامه‌های موازی محاسبه شد که بیانگر روایی واگرا و همگرای مناسب برای این پرسشنامه است. نتایج تحلیل عاملی تأییدی، مدل ۶ عاملی پرسشنامه PAQ-6 را تأیید کرد. مدل نهایی به دست آمده با داده‌های پژوهش از برازش مطلوبی برخوردار است. یافته‌ها نشان داد که نسخه فارسی پرسشنامه PAQ-6 در جامعه ایرانی از خصوصیات روان‌سنجی قابل قبولی برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: والدین، کودکان و نوجوانان، انعطاف‌پذیری روان‌شناختی، سبک فرزندپروری، ویژگی‌های روان‌سنجی.

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۷/۲ تصویب نهایی: ۱۴۰۴/۱/۱۸

۱. گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران. (نویسنده مسئول)

● مقدمه

انعطاف‌پذیری روان‌شناختی (psychological flexibility) به توانایی فرد برای حضور کامل در لحظه حال و انتخاب رفتارهایی هماهنگ با ارزش‌های زندگی گفته می‌شود (هیز، استروسال و ویلسون، ۲۰۱۲). این ویژگی به افراد کمک می‌کند تا بدون اجتناب از تجربیات درونی خود از جمله افکار، احساسات و تصاویر ذهنی ناخوشایند، از آنها فاصله بگیرند و بر موقعیت کنونی تمرکز کنند. افراد دارای این مهارت، توانایی بالایی در تنظیم هیجانات و سازگاری با شرایط دشوار دارند و می‌توانند از منابع درونی خود برای پاسخ‌دهی مؤثر در برابر مشکلات و چالش‌های زندگی بهره بگیرند (گلاستر و همکاران، ۲۰۲۱؛ لوین، کرافت و توهیگ، ۲۰۲۴).

انعطاف‌پذیری روان‌شناختی، سازه‌محوری در درمان‌های نسل سوم، به‌ویژه درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (acceptance and commitment therapy, ACT) به شمار می‌آید. بر اساس این مدل درمانی، سطح پایین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی، هسته اصلی رنج و مشکلات روانی است و با انواع اختلال‌های روانی ارتباط دارد (هیز و کینگ، ۲۰۲۴؛ گلاستر، مایر و لیب، ۲۰۱۷). در این چارچوب، «انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی» معادل «اجتناب تجربه‌ای» (experiential avoidance) تلقی می‌شود و به تمایل فرد برای دوری از تجربه فرایندهای درونی ناخوشایند اشاره دارد.

انعطاف‌پذیری روان‌شناختی ساختاری چندبعدی دارد که از ۶ مؤلفه اصلی شامل پذیرش (پذیرا بودن در برابر تجربیات درونی)، ناهمجوشی شناختی (فاصله گرفتن از تجربیات درونی)، خود به عنوان زمینه (آگاهی بدون قضاوت از رویدادهای درونی و بیرونی)، ذهن آگاهی (حضور غیرقضاوتی در لحظه حال)، ارزش‌ها (انتخاب اهداف معنادار) و اقدام متعهدانه (عمل بر اساس ارزش‌ها) تشکیل شده است (هیز، استروسال و ویلسون، ۲۰۱۲؛ هیز و کینگ، ۲۰۲۴).

اگرچه بیشتر پژوهش‌ها بر اثرات فردی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی متمرکز بوده‌اند، مطالعات اخیر نشان می‌دهند که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین نقش مهمی در سلامت روان فرزندان و جوّ خانوادگی ایفا می‌کند (براسل و همکاران، ۲۰۱۶؛ وانگ، لیو و لین، ۲۰۲۵). انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین به توانایی آنها در پذیرش بدون قضاوت احساسات و تغییرات ناخوشایند در فرایند فرزندپروری و انجام رفتارهایی مبتنی بر ارزش‌ها اطلاق می‌شود؛ امری که به بهبود پاسخگویی به نیازهای فرزندان کمک می‌کند (لیمینگ و هیز، ۲۰۱۶؛ تیلسون، خاور و گریفیث، ۲۰۲۵).

رابطه والد-فرزندی، پیوندی دوسویه و پویا است؛ به‌گونه‌ای که سبک فرزندپروری و انعطاف‌پذیری والدین بر کیفیت تعامل با فرزند تأثیر می‌گذارد و در مقابل، واکنش‌ها و ویژگی‌های فرزند نیز می‌تواند بر رفتار والدین اثرگذار باشد. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که انعطاف‌ناپذیری والدین با افزایش تعارض‌ها و کشمکش‌های فرزندان ارتباط مستقیم دارد (پرودوینی و همکاران، ۲۰۲۰؛ ویلی، زمستانی و آراسته، ۱۴۰۳).

عوامل استرس‌زای بیرونی مانند فشارهای مراقبتی و مسئولیت‌های خانه و نیز عوامل تنش‌زای درونی مانند هجوم احساسات پیچیده و خودگویی‌های منفی می‌توانند فرایند فرزندپروری را دشوار سازند و انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین را کاهش دهند (برگمن و همکاران، ۲۰۲۴). والدینی که در شرایط چالش‌برانگیز قرار دارند، معمولاً از مواجهه با تجربیات ناخوشایند اجتناب می‌کنند و همین امر به فاصله‌گیری عاطفی از فرزندان می‌انجامد (پیترسن، ۲۰۲۵؛ زمستانی و همکاران، ۲۰۲۲). در مقابل، انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین با پذیرش این تجربیات ناخوشایند، امکان فرزندپروری مثبت‌تر و مؤثرتری را فراهم می‌آورد؛ به‌گونه‌ای که واکنش‌های والدین در موقعیت‌های استرس‌زا همچنان با ارزش‌های فرزندپروری آنها همسو باقی می‌ماند (باراکا و همکاران، ۲۰۲۵؛ امرسون، اگیلدا و رز، ۲۰۱۹).

پژوهش‌ها حاکی از آن‌اند که انعطاف‌پذیری والدین می‌تواند در پیشگیری و کاهش مشکلات روانی فرزندان نقش مؤثری ایفا کند (براسل و همکاران، ۲۰۱۶؛ بورک و مور، ۲۰۱۵؛ پارت و همکاران، ۲۰۲۱؛ زمستانی و همکاران، ۱۳۹۷؛ ویلی و امانی، ۱۳۹۹). برای نمونه، براسل و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند که افزایش انعطاف‌پذیری روان‌شناختی مادران، موجب کاهش مشکلات درونی‌سازی و برونی‌سازی در فرزندان می‌شود.

در اکثر مطالعات مربوطه، برای اندازه‌گیری انعطاف‌پذیری روان‌شناختی از پرسشنامه پذیرش و عمل (AAQ-II) استفاده شده است (بون و هیز، ۲۰۱۱)، اما این پرسشنامه یک ابزار کلی است و از حساسیت لازم برای ارزیابی حوزه‌های خاص برخوردار نیست. به‌همین

دلیل، ابزارهای دقیق‌تری توسعه یافته‌اند که یکی از مهم‌ترین آنها پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (parental acceptance questionnaire, 6-PAQ) است. این پرسشنامه که توسط گرین، فیلد، فارگو و توهیگ (۲۰۱۵) بر پایه پرسشنامه AAQ-II ساخته شده، یک ابزار خودگزارشی بوده که مبتنی بر مدل ۶ ضلعی نظریه ACT است. این ابزار با ۱۸ ماده و ۶ خرده‌مقیاس، میزان اجتناب تجربه‌ای و انعطاف‌ناپذیری والدین در مواجهه با هیجانات فرزندان را می‌سنجد و به‌خوبی نشان‌دهنده توانایی یا نبود توانایی والدین در پذیرش و پاسخ‌دهی مؤثر به هیجانات فرزندشان است (گرین و همکاران، ۲۰۱۵).

با وجود افزایش علاقه به مطالعه بر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی، در ایران ابزار روان‌سنجی دقیق و معتبر برای اندازه‌گیری این سازه در والدین وجود ندارد. به‌منظور بررسی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در والدین که مفهوم نسبتاً جدیدی در حوزه روان‌شناسی خانواده محسوب می‌شود، ابزارهای پایا و معتبر مورد نیاز است. اهمیت سنجش این سازه از آن‌جا مشخص می‌شود که بسیاری از مشکلات و آسیب‌های روانی والدین می‌تواند از طریق فرزندپروری ناکارآمد ناشی از انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی والدین به نسل بعدی منتقل شود. با وجود اهمیت انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین در ایجاد یا تداوم مشکلات روان‌شناختی فرزندان، بررسی منابع علمی داخلی نشان می‌دهد که در این حوزه خلأ جدی پژوهشی وجود دارد که احتمالاً به دلیل نبود یک ابزار سنجش مناسب در این زمینه است. بنابراین، پژوهش حاضر به دلیل اهمیت در دسترس بودن ابزاری مناسب جهت ارزیابی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین و نیز به‌منظور بسط و گسترش ابزارهای معتبر در این زمینه انجام شد. پژوهش حاضر با هدف بررسی ساختار عاملی، روایی و اعتبار نسخه فارسی پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (6-PAQ) انجام شد تا ابزار معتبری در این زمینه فراهم شود.

• روش

این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و اعتباریابی ابزار روان‌سنجی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه والدین دارای فرزندان ۱ تا ۱۸ ساله بود که به‌صورت آنلاین و از طریق پرس‌لاین به پرسشنامه‌ها دسترسی یافتند. روش اجرای پژوهش بدین صورت بود که ابتدا پرسشنامه اصلی با روش ترجمه و بازترجمه آماده شد و پس از تأیید روایی صوری توسط سه متخصص، نسخه اولیه آن به‌صورت پایلوت بر ۱۲۰ والد به‌صورت آنلاین و در محیط پرس‌لاین اجرا شد. پس از اعمال اصلاحات جزئی، نسخه نهایی به همراه سایر پرسشنامه‌ها به‌صورت آنلاین منتشر شد. از مجموع ۱۳۶۲ بازدیدکننده، ۴۳۴ نفر از مادران به‌طور کامل پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند و در نهایت ۴۱۵ داده معتبر جهت تحلیل وارد نرم افزار شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل رده سنی بین ۱۸ تا ۴۵ سال، حداقل تحصیلات سوم راهنمایی جهت درک سؤالات پرسشنامه‌ها و تمایل به مشارکت در پژوهش بود. به‌منظور بررسی اعتبار ابزار از روش همسانی درونی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و برای بررسی روایی ابزار از روایی سازه به شیوه تحلیل عاملی از نوع تأییدی و روایی همگرا و واگرا استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای SPSS-27 و AMOS-26 استفاده شده است.

• ابزارها

الف) پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (parental acceptance questionnaire, 6-PAQ): این پرسشنامه توسط گرین، فیلد، فارگو و توهیگ (۲۰۱۵) به‌منظور سنجش میزان انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین در ارتباط با فرزند طراحی شده است. پرسشنامه یک ابزار خودگزارشی است که شامل ۱۸ ماده و ۶ خرده‌مقیاس مبتنی بر مدل ۶ ضلعی نظریه ACT است: پذیرش ماده‌های ۳ و ۱۲ و ۱۴، ناهمجوشی شناختی ماده‌های ۶ و ۱۱ و ۱۶، در زمان حال بودن ماده‌های ۱ و ۸ و ۱۷، خود به‌عنوان زمینه ماده‌های ۴ و ۹ و ۱۳، ارزش‌ها ماده‌های ۵ و ۱۰ و ۱۸ و اقدام متعهدانه ماده‌های ۲ و ۷ و ۱۵ است. ماده‌های ۱ و ۲ و ۵ و ۷ و ۱۰ و ۱۸ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. برای نمره‌گذاری این پرسشنامه از یک طیف ۴ درجه‌ای لیکرتی (۱-شدیداً مخالف/ هرگز، ۲-مخالفم/ به‌ندرت، ۳- موافقم/ اغلب، ۴- کاملاً موافقم/ تقریباً همیشه) استفاده می‌شود. نمرات بالاتر نشان‌دهنده انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی بالاتر یا اجتناب تجربه‌ای بیشتر والدین است. سازندگان این ابزار گزارش می‌کنند که نسخه اولیه پرسشنامه در ابتدا ۲۹ ماده داشته ولی پس از بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی تعداد سؤالات در نسخه نهایی به ۱۸ ماده تقلیل یافته است و از نظر روان‌سنجی دارای همسانی درونی برای نمره کل ۰/۸۸ و برای خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۶۰ تا ۰/۸۳ است (گرین و همکاران، ۲۰۱۵).

ب) پرسشنامه پذیرش و عمل - ویرایش دوم (acceptance & action questionnaire-II, AAQ-II): این پرسشنامه توسط بوند و هیز (۲۰۱۱) برای سنجش انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی و اجتناب تجربه‌ای طراحی شده است. نسخه اصلی این پرسشنامه ۳۲ ماده داشت، اما نسخه نهایی شامل ۷ ماده است و با مقیاس لیکرت ۴ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود. نمرات بالاتر نشان‌دهنده انعطاف‌ناپذیری بیشتر است. ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه در گروه‌های بالینی و غیر بالینی به ترتیب ۰/۸۸ و ۰/۷۸ و اعتبار آزمون-بازآزمون آن نیز ۰/۸۱ گزارش شده است. در ایران نیز این پرسشنامه توسط ایمانی و همکاران (۱۳۹۵) ترجمه و ویژگی‌های روان‌سنجی قابل قبولی مانند همسانی درونی و اعتبار همگرای ۰/۷۱ گزارش شده است.

ج) پرسشنامه سبک‌های هیجانی مادرانه (maternal emotional styles questionnaire, MESQ): این پرسشنامه برای سنجش سبک‌های هیجانی مادر در رابطه با فرزند طراحی شده است (لاگاسه-سگوین و کاپلان، ۲۰۰۵). این پرسشنامه خودگزارشی است و شامل ۱۴ ماده است. برای نمره‌گذاری هر ماده، درجه‌ای بین ۱-۵ (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) به هر آزمودنی تعلق می‌گیرد. این پرسشنامه شامل دو مؤلفه است که هر کدام ۷ ماده را دربر می‌گیرند. به‌منظور تعیین اعتبار پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده است که سازندگان پرسشنامه برای سبک آماده سازی هیجانی و سبک طردکننده هیجانی به ترتیب ضرایب ۰/۹۲ و ۰/۹۰ را به دست آوردند. نتایج به دست آمده نشان می‌دهند، روایی و اعتبار این مقیاس در سطح مطلوب و مناسبی است (لاگاسه-سگوین و داتریمونت، ۲۰۰۶).

د) پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری بامریند (parenting style questionnaire, PSQ): این پرسشنامه دارای ۳۰ ماده است که شیوه‌های فرزندپروری والدین را در سه عامل شیوه سهل‌گیر، استبدادی و قاطع اندازه‌گیری می‌کند. پرسشنامه در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از صفر تا ۴ (کاملاً موافقم، تا حدودی موافقم، تا حدودی مخالفم، مخالفم، کاملاً مخالفم) نمره‌گذاری می‌شود. روایی و اعتبار این پرسشنامه تأیید شده است. بورای (۱۹۹۱) برای محاسبه اعتبار از روش (بازآزمایی) استفاده کرد و نتایج زیر را به دست آورد. ۰/۸۱ برای شیوه سهل‌گیرانه، ۰/۸۶ برای شیوه استبدادی، ۰/۷۸ برای شیوه اقتداری. او همچنین ثبات درونی را با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ محاسبه نمود که ۰/۷۵ برای شیوه سهل‌گیری ۰/۸۵ برای شیوه استبدادی و ۰/۸۲ برای شیوه اقتدار منطقی به دست آمد (مهرفروز، ۱۳۷۸).

ه) فهرست رفتاری کودک آخنباخ - فرم والد (child behavior checklist, CBCL): این فهرست ابزاری است برای سنجش مشکلات عاطفی - رفتاری و توانمندی‌های تحصیلی و اجتماعی کودکان ۶ تا ۱۸ سال از دید والدین یا افراد آگاه به وضعیت کودک. این فهرست شامل ۱۱۳ ماده با مقیاس لیکرت سه‌درجه‌ای (۰ = هرگز تا ۲ = همیشه) است که ۸ نوع مشکل رفتاری را اندازه‌گیری می‌کند. ضریب آلفای کرونباخ کلی این ابزار ۰/۹۷ و ضریب اعتبار بازآزمایی آن ۰/۹۴ گزارش شده است. نسخه فارسی این سیاهه برای نخستین بار توسط تهرانی‌دوست و همکاران (۱۳۸۱) ترجمه و هنجاریابی شد و در پژوهشی دیگر ضریب آلفای کرونباخ در سه فرم والدین، معلم و کودک به ترتیب ۰/۹۰، ۰/۹۳ و ۰/۸۲ به دست آمد.

• یافته‌ها

یافته‌های توصیفی نشان داد که نمونه این پژوهش شامل ۴۱۵ نفر از والدین (مادران) با دامنه سنی ۱۸ تا ۵۰ سال بودند. سطح تحصیلات ۱۴ نفر از والدین سیکل (۳/۴ درصد)، ۸ نفر زیر دیپلم (۱/۹ درصد)، ۵۲ نفر دیپلم (۱۲/۵ درصد)، ۲۲۱ نفر کارشناسی (۵۳/۳ درصد)، ۹۸ نفر کارشناسی ارشد (۲۳/۶ درصد) و ۲۲ نفر دکتری (۵/۳ درصد) بود. در ادامه به بررسی خصوصیات روان‌سنجی مقیاس پرداخته شده است. به‌منظور بررسی اعتبار پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین از روش همسانی درونی آلفای کرونباخ استفاده شد. میانگین و انحراف معیار نمرات و ضرایب آلفای کرونباخ برای کل نمونه در جدول ۱ آمده است. داده‌های جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که ضریب اعتبار (همسانی درونی) نمره کل پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ است.

تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (6-PAQ)

نتایج نشان داد که مقدار آزمون کرویت بارتلت برابر با ۰/۹۶ است که در سطح $p < 0001$ معنادار بوده و ضریب KMO نیز برای این تحلیل برابر با ۰/۸۸ بود. بدین ترتیب داده‌های موجود در ماتریس داده‌ها معنادار و حجم نمونه رضایت‌بخش است. به‌منظور بررسی ساختار عاملی پرسشنامه 6-PAQ از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. برای تدوین مدل اندازه‌گیری، نتایج ناشی از تحلیل عاملی تأییدی و هم دیدگاه سازندگان آزمون مدنظر قرار گرفت. نتایج تحلیل عاملی تأییدی و داده‌های پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (6-PAQ) در جدول ۲ آمده است.

جدول ۱. مقادیر شاخص‌های توصیفی، ضریب آلفای کرونباخ

ضریب آلفای کرونباخ	شاخص‌های توصیفی		ماده‌ها
	همبستگی هر ماده با نمره کل	انحراف معیار	
۰/۸۹	۰/۷۳	۰/۹۷	۲/۲۷
۰/۸۹	۰/۶۴	۰/۹۰	۲/۳۳
۰/۸۹	۰/۵۲	۰/۷۷	۲/۳۱
۰/۸۹	۰/۵۷	۰/۸۹	۲/۷۶
۰/۸۹	۰/۶۸	۰/۹۵	۲/۴۳
۰/۹۱	۰/۴۷	۰/۹۴	۲/۶۴
۰/۸۸	۰/۵۱	۰/۹۶	۲/۴۳
۰/۸۷	۰/۶۱	۰/۸۸	۲/۵۹
۰/۸۹	۰/۵۶	۰/۸۴	۲/۵۸
۰/۸۸	۰/۷۷	۰/۹۹	۲/۵۶
۰/۸۹	۰/۵۷	۰/۸۲	۲/۳۷
۰/۸۷	۰/۶۰	۰/۹۴	۲/۶۲
۰/۸۸	۰/۵۳	۰/۸۳	۲/۲۷
۰/۸۹	۰/۷۲	۱/۰۷	۲/۸۷
۰/۸۸	۰/۵۴	۰/۹۷	۲/۴۲
۰/۸۸	۰/۶۳	۰/۹۱	۲/۳۷
۰/۸۹	۰/۶۱	۰/۹۳	۲/۶۷
۰/۸۷	۰/۶۲	۰/۹۲	۲/۴۷
۰/۸۹			ضریب آلفای کل

جدول ۲. ماده‌ها، وزن عاملی ماده‌ها و ارزش ویژه عامل پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (6-PAQ)

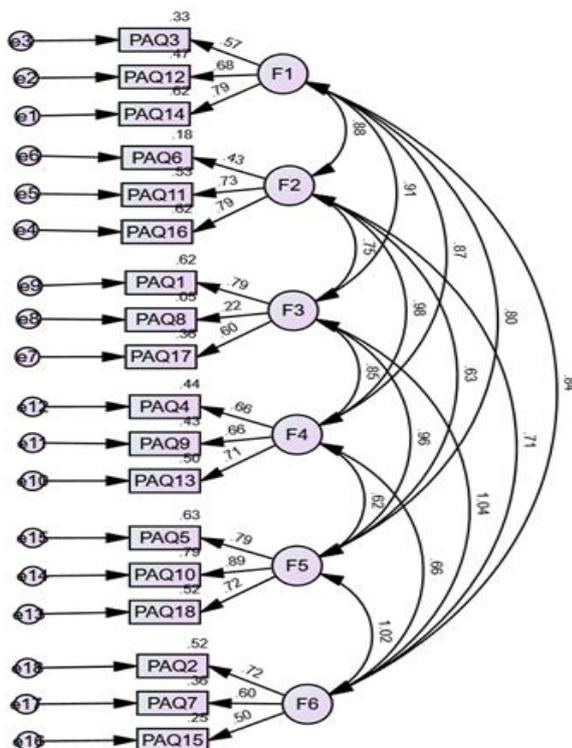
بار عاملی	عامل پذیرش
۰/۵۷	۳- ترجیح می‌دهم در مقابل فرزندم تسلیم شوم تا اینکه او در جمع، قشقرق به پا کند.
۰/۶۸	۱۲- انجام کارهای روزمره طبق روال همیشگی برایم دشوار است، چرا که نمی‌خواهم با واکنش‌های فرزندم روبه‌رو شوم.
۰/۷۹	۱۴- از ترس اینکه فرزندم چگونه رفتار می‌کند، او را به بازار و خرید نمی‌برم.
	عامل ناهمجوشی
۰/۴۳	۶- اگر کسی از شیوه فرزندپروریم انتقاد کند، احساس می‌کنم که والد بدی هستم.
۰/۷۳	۱۱- وقتی فرزندم رفتار بدی انجام می‌دهد، در مورد خودم افکار منفی پیدا می‌کنم.
۰/۷۹	۱۶- وقتی فرزندم بد رفتاری می‌کند، تصور می‌کنم والد بدی هستم.
	عامل بودن در زمان حال
۰/۷۹	۱- زمانی که در تعامل با فرزندم هستم، توجهم را معطوف به با هم بودنمان می‌کنم.
۰/۲۲	۸- وقتی با فرزندم بازی می‌کنم، انگار ذهنم جای دیگری است.
۰/۶۰	۱۷- وقتی با فرزندم وقت می‌گذرانم، خودم را در حال فکر کردن به برنامه‌های روزانه‌ام یا کارهایی که باید انجام دهم، می‌یابم.
	عامل خود به عنوان زمینه
۰/۶۶	۴- هنگام تعامل با فرزندم، اگر اتفاقات مطابق میل من پیش نرود، ناراحت می‌شوم.
۰/۶۶	۹- وقتی فرزندم بد رفتاری می‌کند، به جای اینکه با رفتارش کنار بیایم، به صورت هیجانی عمل می‌کنم.
۰/۷۱	۱۳- زمانی که فرزندپروریم آنطور که می‌خواهم پیش نمی‌رود، احساس شکست می‌کنم.
	عامل ارزش‌ها
۰/۷۹	۵- می‌توانم ارزش‌های مرتبط با فرزندپروریم را به صورت واضح بیان کنم.
۰/۸۹	۱۰- واکنش‌هایم به عنوان یک والد، با ارزش‌های فرزندپروریم هم‌خوان است.
۰/۷۲	۱۸- من ارزش‌های فرزندپروری واضح و مشخصی دارم که نحوه تعامل با فرزندم را هدایت می‌کند.
	عامل اقدام مؤثر
۰/۷۲	۲- من در شیوه فرزندپروریم ثبات دارم.
۰/۶۰	۷- رفتارهای والدینی من مبتنی بر چیزهایی است که برایم به عنوان یک والد مهم است، نه بر اساس احساسی که در آن لحظه تجربه می‌کنم.
۰/۵۰	۱۵- من حاضریم که آسودگی خودم را فدای ایجاد انضباطی مؤثر کنم.

شاخص‌های کلی برازش مدل برای مدل تک عاملی در جدول ۳ ارائه شده است. براساس نتایج ارائه شده در جدول ۳ مقدار کای اسکوئر معنادار است. شاخص‌های تطبیقی TLI و CFI نیز قابل پذیرش است. مقادیر شاخص‌های مقتصد PNFI و PCFI بر مقتصد بودن مدل دلالت دارد. شاخص‌های RMSEA نیز نشان می‌دهد که مدل تک‌عاملی را می‌توان قابل پذیرش دانست.

جدول ۳. شاخص‌های برازش برای مدل تک عاملی

شاخص‌ها	X ²	df	X ² /df	P	TLI	CFI	GFI	PNFI	PCFI	RMSEA
قبل از اصلاح مدل	۳۲۸/۴	۱۲۰	۲/۷	۰/۰۰۱	۰/۹	۰/۹	۰/۸	۰/۷	۰/۷	۰/۱۰
بعد از اصلاح مدل	۳۰۱/۴	۱۱۶	۲/۶	۰/۰۰۱	۰/۹	۰/۹۲	۰/۸۶	۰/۷۲	۰/۷۲	۰/۹۰

در شکل شماره ۱ نتایج تحلیل عاملی مدل همراه با بارهای عاملی هر کدام از عامل‌های پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (6-PAQ) ارائه شده است.

شکل ۱. تحلیل عاملی مدل همراه با بارهای عاملی پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (6-PAQ)

روایی همگرا و واگرایی پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (6-PAQ)

به منظور تعیین روایی همگرای پرسشنامه 6-PAQ، همبستگی آن با نمره‌های مقیاس پذیرش و عمل-نسخه دوم (AAQ-II)، پرسشنامه سبک هیجانی مادرانه (MESQ)، سبک فرزندپروری بامریند و آخنباخ (CBCL) فرم والد محاسبه گردید. همچنین برای تعیین روایی واگرایی پرسشنامه 6-PAQ همبستگی آن با سبک مستبدانه مقیاس بامریند و مشکلات درونی ساز آخنباخ محاسبه گردید. داده‌های مربوط به شواهد روایی همگرا و واگرا در جدول ۴ آمده است.

همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، ضرایب روایی به دست آمده در سطح کمتر از ($p < 0.001$) معنادار است. به بیان دیگر، از آنجایی که نمره‌های بالاتر در پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین نشانگر انعطاف‌پذیری بالاتر است، می‌توان نتیجه گرفت که هرچه انعطاف‌پذیری بالاتر باشد، پذیرش و عمل بالاتر و سبک فرزندپروری مقتدرانه و سهل‌گیرتر و تنظیم هیجان بالاتر و در نتیجه مشکلات درونی ساز کودک کمتر خواهد بود. داده‌های جدول ۴ نشان می‌دهد که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین با پذیرش و عمل ۰/۸۰، تنظیم هیجان از نوع سبک آماده‌سازی هیجانی ۰/۶۵ و تنظیم هیجان سبک طردکننده هیجانی ۰/۶۵، سبک فرزندپروری (مقتدرانه ۰/۸۶-، سهل‌گیر ۰/۶۵- و مستبدانه ۰/۸۰) و مشکلات درونی ساز کودک ۰/۸۴ همبستگی دارد.

جدول ۴. ماتریس همبستگی پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (6-PAQ) با ابزاری‌های موازی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱. 6-PAQ	۱							
۲. AAQ-II	۰/۸۰	۱						
۳. MESQ1	۰/۶۵	۰/۶۱	۱					
۴. MESQ2	۰/۶۵	۰/۶۲	۰/۷۸	۱				
۵. PSI1	-۰/۸۶	-۰/۷۴	-۰/۷۰	-۰/۷۱	۱			
۶. PSI2	-۰/۶۵	-۰/۵۴	-۰/۶۰	-۰/۶۳	۰/۷۸	۱		
۷. PSI3	۰/۸۰	۰/۷۰	۰/۶۴	۰/۶۲	-۰/۷۹	-۰/۴۵	۱	
۸. CBCL	۰/۸۴	۰/۷۶	۰/۶۹	۰/۷۰	-۰/۹۰	-۰/۷۰	۰/۷۷	۱

• بحث

با توجه به اهمیت انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی والدین در ایجاد و تداوم مشکلات روانی کودکان، وجود ابزاری معتبر برای شناسایی و سنجش این سازه ضروری است. پژوهش حاضر با هدف تعیین ساختار عاملی، روایی و پایایی نسخه فارسی پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (6-PAQ) انجام شد و نتایج نشان داد این ابزار از ویژگی‌های روان‌سنجی مطلوبی در بین والدین ایرانی برخوردار است.

در تحلیل عاملی تأییدی، یافته‌ها نشان دادند که ۱۸ ماده پرسشنامه با بارهای عاملی مناسب، ۶ خرده‌مقیاس اصلی را به‌خوبی می‌سنجند. این خرده‌مقیاس‌ها عبارت‌اند از: پذیرش (۳ ماده) - انعطاف‌پذیری در پذیرش تجربیات لحظه‌به‌لحظه؛ ناهمجوشی شناختی (۳ ماده) - جداسدن از افکار و تجربیات درونی؛ خود به عنوان زمینه (۳ ماده) - آگاهی بدون قضاوت از رویدادهای درونی و بیرونی؛ ذهن‌آگاهی (۳ ماده) - مشاهده و توصیف بدون قضاوت تجربیات حاضر؛ ارزش‌ها (۳ ماده) - انتخاب اعمال هدفمند؛ اقدام متعهدانه (۳ ماده) - انجام فعالیت‌هایی در جهت ارزش‌ها. شاخص‌های برازش مدل در سطح مطلوب گزارش شد و یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های پیشین همچون گرین و همکاران (۲۰۱۵)، اونگ و همکاران (۲۰۱۹)، برگمن و همکاران (۲۰۲۴) و مایر و ساندوز (۲۰۱۵) همسو بود. در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که نسخه فارسی پرسشنامه 6-PAQ از روایی و پایایی مناسبی برای استفاده در جامعه والدین ایرانی برخوردار است و می‌تواند در پژوهش‌های آتی در این زمینه به‌کار رود.

انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین از مؤلفه‌های کلیدی در تأمین و حفظ سلامت روان فرزندان به‌شمار می‌رود؛ زیرا والدینی که توانایی پذیرش هیجانات ناخوشایند، افکار منفی و موقعیت‌های استرس‌زا را بدون اجتناب یا واکنش‌های افراطی دارند، معمولاً الگوهای سازگارانه‌تری از تنظیم هیجانی را به فرزندان خود منتقل می‌کنند (بورک و همکاران، ۲۰۱۴؛ براسل و همکاران، ۲۰۱۶؛ وانگ، لیو و لین، ۲۰۲۵). چنین والدینی در مواجهه با چالش‌های تربیتی، کمتر از سبک‌های فرزندپروری خشن، متناقض یا سهل‌گیرانه استفاده می‌کنند و قادرند روابط گرم، حمایتی و پایدار با فرزندان خود برقرار سازند. این امر به نوبه خود زمینه‌ساز رشد هیجانی سالم، افزایش تاب‌آوری و کاهش احتمال بروز مشکلات روانی در کودکان است (فلوجاس کنتراس و همکاران، ۲۰۲۲).

افزون‌بر این، انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین باعث می‌شود آنان بتوانند به‌جای تمرکز صرف بر کنترل رفتار فرزند یا اجتناب از تنش، در لحظه حاضر باشند و با رویکردی ارزش‌محور به فرزندپروری، به رشد اجتماعی و هیجانی کودک یاری رسانند (لمینگ و هیز، ۲۰۱۶). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که سطوح بالای انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در والدین با کاهش افسردگی، اضطراب و مشکلات رفتاری کودکان مرتبط است و به‌عنوان عاملی محافظ در برابر انتقال بین‌نسلی آسیب‌های روان‌شناختی عمل می‌کند (بورک و همکاران، ۲۰۱۴؛ تیلسون، خاور و گریفیث، ۲۰۲۵).

انعطاف‌ناپذیری روان‌شناختی یا اجتناب تجربه‌ای یکی از مفاهیم بنیادین در روان‌شناسی معاصر است که به‌عنوان عاملی فراتشخیصی، نقش گسترده و اثرگذاری در شکل‌گیری و تداوم اختلال‌های هیجانی و رفتاری ایفا می‌کند (هیز، استروسال و ویلسون، ۲۰۱۲). این سازه، یکی از مفاهیم کلیدی در درک آسیب‌پذیری روانی افراد در برابر اختلال‌های مختلف است و ممکن است به شیوه‌های گوناگون،

جنبه‌های متفاوت آسیب‌های روانی بزرگسالی را میانجی‌گری کند (روشه و همکاران، ۲۰۱۹؛ فیتزجرالد و گالوس، ۲۰۲۲؛ فتحی‌آشتیانی و شیخ‌الاسلامی، ۱۳۹۸؛ ون‌متر، هندلی و سیچتی، ۲۰۲۲).

پژوهش‌ها نشان می‌دهند که تجربه‌های آسیب‌زای دوران کودکی -مانند سوءرفتار جسمی یا عاطفی و غفلت - می‌تواند به شکل‌گیری راهبردهای مقابله‌ای ناسازگارانه‌ای نظیر اجتناب تجربه‌ای بیانجامد. در این چارچوب، اجتناب تجربه‌ای به‌عنوان مکانیسم میانجی، رابطه میان آسیب‌های اولیه و بروز مشکلات روانی در بزرگسالی را تسهیل می‌کند (روشه و همکاران، ۲۰۱۹؛ عامری و نجفی، ۱۴۰۳؛ فیتزجرالد و گالوس، ۲۰۲۲؛ هالپرن و همکاران، ۲۰۱۸؛ سانتو و همکاران، ۲۰۲۱؛ پیترسن، ۲۰۲۵).

براساس شواهد فزاینده در حوزه درمان‌های روان‌شناختی معاصر، به‌ویژه رویکردهای موج سوم مانند درمان پذیرش و تعهد (ACT)، مقابله با اجتناب تجربه‌ای مستلزم تغییر نگرش بنیادین فرد نسبت به هیجانات و افکار درونی است (هیز، استروسال و ویلسون، ۲۰۱۲؛ هیز و کینگ، ۲۰۲۴). این درمان‌ها به‌جای تلاش برای حذف یا تغییر محتوای ذهنی منفی، بر پذیرش بی‌قضاوت آنها و تعهد به عمل در راستای ارزش‌های شخصی تأکید دارند. هدف نهایی این رویکردها افزایش انعطاف‌پذیری روان‌شناختی است؛ یعنی توانایی حضور در کنار تجربیات درونی دردناک بدون تلاش برای اجتناب از آنها، همراه با پیگیری زندگی‌ای معنادار و هدف‌مند (باراکا و همکاران، ۲۰۲۵؛ دیده‌بان و همکاران، ۲۰۲۴؛ میرزایی و همکاران، ۱۴۰۲؛ لوپز-پینار و همکاران، ۲۰۲۵).

• نتیجه‌گیری

براساس یافته‌های این پژوهش، پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی والدین (6-PAQ) از ویژگی‌های روان‌سنجی مطلوبی در جامعه والدین ایرانی برخوردار است و می‌تواند به‌عنوان ابزاری معتبر در مطالعات آینده مورد استفاده قرار گیرد.

• تعارض منافع

به‌تصریح نویسندگان، در این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافع گزارش نشده است.

• تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از کلیه شرکت‌کنندگان در پژوهش که با همکاری خود اجرای این مطالعه را امکان‌پذیر ساختند، صمیمانه سپاسگزاری می‌شود.

• منابع

- دهشیری، غلامرضا؛ گلزاری، محمود؛ برجعلی، احمد؛ سهرابی، فرامرز. (۱۳۸۸). خصوصیات روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه نگرانی ایالت پنسیلوانیا در دانشجویان. *فصلنامه روان‌شناسی بالینی*، ۱(۴)، ۶۷-۷۵. <https://doi.org/10.22075/jcp.2017.1988>
- زمستانی، مهدی؛ قلی‌زاده، زلیخا؛ علائی، مریم. (۱۳۹۷). اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر افسردگی و اضطراب مادران دارای فرزند با اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی، *روانشناسی افراد استثنایی*، ۲۹(۸)، ۶۱-۸۴. <https://doi.org/10.22054/jpe.2018.25533.1638>
- عامری، نرجس؛ نجفی، محمود (۱۴۰۳). روابط ساختاری ناگویی هیجانی و گرایش به رفتارهای پرخطر در نوجوانان: نقش میانجی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی. *مجله روان‌شناسی*، ۲۸(۲)، ۱۵۱-۱۴۲. <http://iranapsy.ir/Article/45546/FullText>
- عباسی، ایمانه؛ فتی، لادن؛ مولودی، رضا؛ ضرابی، حمید. (۱۳۹۱). کفایت روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه پذیرش و عمل - نسخه دوم. *روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی*، ۳(۱۰)، ۶۵-۸۰. <https://sid.ir/paper/227460/fa>
- فتحی‌آشتیانی، مینا؛ شیخ‌الاسلامی، راضیه (۱۳۹۸). رابطه بین سبک دلبستگی و بهزیستی روان‌شناختی: نقش واسطه‌ای انعطاف‌پذیری شناختی. *مجله روان‌شناسی*، ۲۳(۲)، ۱۴۷-۱۳۴. <https://sid.ir/paper/54364/fa#downloadbottom>
- کاویانی، حسین؛ موسوی، اشرف السادات. (۱۳۸۷). ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه اضطراب بک در طبقات سنی و جنسی جمعیت ایرانی. *مجله دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران*، ۶۶(۲)، ۱۴۰-۱۳۶. <http://tumj.tums.ac.ir/article-1-641-fa.html>

میرزایی، جعفر؛ حاتمی، محمد؛ حسنی، جعفر (۱۴۰۲). اثربخشی درمان فراتشخیصی بر کارآمدی هیجان، واکنش‌های قلبی عروقی، کیفیت خواب و انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در آزادگان مبتلا به اختلال استرس پس از ضربه، *مجله روان‌شناسی*، ۲۷(۴)، ۳۹۵-۴۰۵.

<http://www.iranapsy.ir/Article/43658>

ولیئی، زهره؛ امانی، احمد. (۱۳۹۹). اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر رابطه والد-فرزندی، استرس والدگری و سخت‌روی ماداران دارای فرزند با اختلال کم توجهی/بیش‌فعالی، *روانشناسی افراد استثنایی*، ۳۸ (۱۰)، ۲۰۷-۲۳۰.

<https://doi.org/10.22054/jpe.2020.51200.2141>

ولیئی، زهره؛ زمستانی، مهدی؛ آراسته، فرنوش. (۱۴۰۳). انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و آمیختگی شناختی در ماداران دارای فرزند با و بدون اختلال یادگیری خاص: یک مطالعه علی-مقایسه‌ای، *مجله روان‌پرستاری*، ۱۲ (۴)، ۳۵-۲۵.

<https://doi.org/10.22034/IJPN.12.4.25>

Barraca, J., Polanski, T., Duarte-Diaz, A., & Perestelo-Perez, L. (2025). Acceptance and commitment therapy for couples: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 35, 100867. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2024.100867>

Bergman, T. H., Sandred, A., Lindström, T., Lappalainen, P., Ghaderi, A., & Hirvikoski, T. (2024). A psychometric evaluation of the parental acceptance and action questionnaire (PAAQ) in parents of children with and without disabilities. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 32, 100757. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2024.100757>

Bond, F. W., Hayes, S. C., Baer, R. A., Carpenter, K. M., Guenole, N., Orcutt, H. K., ... & Zettle, R. D. (2011). Preliminary psychometric properties of the Acceptance and Action Questionnaire-II: A revised measure of psychological inflexibility and experiential avoidance. *Behavior Therapy*, 42(4), 676-688. <https://doi.org/10.1016/j.beth.2011.03.007>

Bond, F. W., & Bunce, D. (2003). The role of acceptance and job control in mental health, job satisfaction, and work performance. *Journal of Applied Psychology*, 88(6), 1057-1067. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0021-9010.88.6.1057>

Brassell, A. A., Rosenberg, E., Parent, J., Rough, J. N., Fondacaro, K., & Seehuus, M. (2016). Parent's psychological flexibility: Associations with parenting and child psychosocial well-being. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 5(2), 111-120. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2016.03.001>

Burke, K., & Moore, S. (2015). Development of the parental psychological flexibility questionnaire. *Child Psychiatry & Human Development*, 46, 548-557. <https://doi.org/10.1007/s10578-014-0495-x>

Cheron, D. M., Ehrenreich, J. T., & Pincus, D. B. (2009). Assessment of parental experiential avoidance in a clinical sample of children with anxiety disorders. *Child psychiatry and human development*, 40, 383-403. <https://doi.org/10.1007/s10578-009-0135-z>

Didehban, R., Zemestani, M., Asmundson, G. J., & Bakhshaei, J. (2024). Changes in metacognitions and executive functions during mindfulness and acceptance-based intervention among individuals with anxiety disorders: A randomized waitlist-controlled trial. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 33, 100818. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2024.100818>

Donaldson, P., Langham, E., Best, T., & Browne, M. (2015). Validation of the gambling perceived stigma scale (GPSS) and the gambling experienced stigma scale (GESS). *Journal of Gambling Issues*, (31), 163-200. <http://dx.doi.org/10.4309/jgi.2015.31.8>

Emerson, L. M., Ogielka, C., & Rowse, G. (2019). The role of experiential avoidance and parental control in the association between parent and child anxiety. *Frontiers in psychology*, 10, 262. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00262>

Fitzgerald, M., & Gallus, K. (2020). Emotional support as a mechanism linking childhood maltreatment and adult's depressive and social anxiety symptoms. *Child Abuse & Neglect*, 108, 104645. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104645>

Fledderus, M., Oude Voshaar, M. A., Ten Klooster, P. M., & Bohlmeijer, E. T. (2012). Further evaluation of the psychometric properties of the Acceptance and Action Questionnaire-II. *Psychological Assessment*, 24(4), 925-937. <https://psycnet.apa.org/buy/2012-10758-001>

Flujas-Contreras, J. M., García-Palacios, A., & Gómez, I. (2021). Effectiveness of a web-based intervention on parental psychological flexibility and emotion regulation: A pilot open trial. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(6), 2958. <https://doi.org/10.3390/ijerph18062958>

Gloster, A. T., Block, V. J., Klotsche, J., Villanueva, J., Rinner, M. T., Benoy, C., ... & Bader, K. (2021). Psy-Flex: A contextually sensitive measure of psychological flexibility. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 22, 13-23. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2021.09.001>

Gloster, A. T., Klotsche, J., Chaker, S., Hummel, K. V., & Hoyer, J. (2011). Assessing psychological flexibility: What does it add above and beyond existing constructs? *Psychological Assessment*, 23(4), 970. <https://psycnet.apa.org/buy/2011-14721-001>

Gloster, A. T., Meyer, A. H., & Lieb, R. (2017). Psychological flexibility as a malleable public health target: Evidence from a representative sample. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 6(2), 166-171. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2017.02.003>

Greene, R. L., Field, C. E., Fargo, J. D., & Twohig, M. P. (2015). Development and validation of the parental acceptance questionnaire (6-PAQ). *Journal of Contextual Behavioral Science*, 4(3), 170-175. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2015.05.003>

- Gregg, J. A., Callaghan, G. M., Hayes, S. C., & Glenn-Lawson, J. L. (2007). Improving diabetes self-management through acceptance, mindfulness, and values: a randomized controlled trial. *Journal of consulting and clinical psychology, 75*(2), 336-343. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-006X.75.2.336>
- Hayes, S. C., & King, G. A. (2024). Acceptance and commitment therapy: What the history of ACT and the first 1,000 randomized controlled trials reveal. *Journal of Contextual Behavioral Science, 33*, 100809. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2024.100809>
- Hayes, S. C., Strosahl, K. D., & Wilson, K. G. (2012). *Acceptance and commitment therapy: The process and practice of mindful change* (2nd ed.). The Guilford Press. <https://psycnet.apa.org/record/2012-00755-000>
- Jacoby, R. J., Abramowitz, J. S., Buchholz, J., Reuman, L., & Blakey, S. M. (2018). Experiential avoidance in the context of obsessions: Development and validation of the Acceptance and Action Questionnaire for Obsessions and Compulsions. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders, 19*, 34-43. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2018.07.003>
- Lagacé-Séguin, D. G., & Coplan, R. J. (2005). Maternal emotional styles and child social adjustment: Assessment, correlates, outcomes and goodness of fit in early childhood. *Social Development, 14*(4), 613-636. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2005.00320.x>
- Leeming, E., & Hayes, S. C. (2016). Parents are people too: The importance of parental psychological flexibility. *Clinical Psychology: Science and Practice, 23*(2), 158-160. <https://psycnet.apa.org/buy/2016-30489-007>
- Levin, M. E., Krafft, J., & Twohig, M. P. (2024). An overview of research on acceptance and commitment therapy. *Psychiatric Clinics, 47*(2), 419-431. <https://doi.org/10.1016/j.psc.2024.02.007>
- Levin, M. E., Krafft, J., Pierce, B., & Potts, S. (2018). When is experiential avoidance harmful in the moment? Examining global experiential avoidance as a moderator. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry, 61*, 158-163. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2018.07.005>
- López-Pinar, C., Lara-Merín, L., & Macías, J. (2025). Process of change and efficacy of acceptance and commitment therapy (ACT) for anxiety and depression symptoms in adolescents: A meta-analysis of randomized controlled trials. *Journal of Affective Disorders, 368*, 633-644. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2024.09.076>
- Lundgren, T., Dahl, J., & Hayes, S. C. (2008). Evaluation of mediators of change in the treatment of epilepsy with acceptance and commitment therapy. *Journal of behavioral medicine, 31*, 225-235. <https://doi.org/10.1007/s10865-008-9151-x>
- MacKenzie, M. B., & Kocovski, N. L. (2010). Self-reported acceptance of social anxiety symptoms: Development and validation of the Social Anxiety—Acceptance and Action Questionnaire. *International Journal of Behavioral Consultation and Therapy, 6*(3), 214-232. <https://doi.org/10.1037/h0100909>
- McCracken, L. M., Vowles, K. E., & Eccleston, C. (2004). Acceptance of chronic pain: component analysis and a revised assessment method. *Pain, 107*(1-2), 159-166. <https://doi.org/10.1016/j.pain.2003.10.012>
- Moyer, D. N., & Sandoz, E. K. (2015). The role of psychological flexibility in the relationship between parent and adolescent distress. *Journal of Child and Family Studies, 24*(5), 1406-1418. <https://doi.org/10.1007/s10826-014-9947-y>
- Ong, C. W., Lee, E. B., Levin, M. E., & Twohig, M. P. (2019). A review of AAQ variants and other context-specific measures of psychological flexibility. *Journal of Contextual Behavioral Science, 12*, 329-346. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2019.02.007>
- Parent, J., Dale, C. F., McKee, L. G., & Sullivan, A. D. (2021). The longitudinal influence of caregiver dispositional mindful attention on mindful parenting, parenting practices, and youth psychopathology. *Mindfulness, 12*, 357-369. <https://doi.org/10.1007/s12671-020-01536-x>
- Petersen, J. M. (2025). Understanding acceptance and commitment therapy for youth. *Psychiatric Clinics, 48*(3), 577-589. <https://doi.org/10.1016/j.psc.2025.02.012>
- Pires, C. P., Putwain, D. W., Hofmann, S. G., Martins, D. S., MacKenzie, M. B., Kocovski, N. L., & do Céu Salvador, M. (2020). Assessing psychological flexibility in test situations: The test anxiety acceptance and action questionnaire for adolescents. *Revista de Psicopatologia y Psicologia Clinica, 25*(3), 147-169. <https://dx.doi.org/10.5944/rppc.29014>
- Prevedini, A., Hirvikoski, T., Holmberg Bergman, T., Berg, B., Miselli, G., Pergolizzi, F., & Moderato, P. (2020). ACT-based interventions for reducing psychological distress in parents and caregivers of children with autism spectrum disorders: Recommendations for higher education programs. *European Journal of Behavior Analysis, 21*(1), 133-157. <https://doi.org/10.1080/15021149.2020.1729023>
- Roche, A. I., Kroska, E. B., Miller, M. L., Kroska, S. K., & O'Hara, M. W. (2019). Childhood trauma and problem behavior: Examining the mediating roles of experiential avoidance and mindfulness processes. *Journal of American college health, 67* (1), 17-26. <https://doi.org/10.1080/07448481.2018.1455689>
- Rothbart, M. K., Ahadi, S. A., Hershey, K. L., & Fisher, P. (2001). Investigations of temperament at three to seven years: The Children's Behavior Questionnaire. *Child development, 72*(5), 1394-1408. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00355>
- Sandoz, E. K., Wilson, K. G., Merwin, R. M., & Kellum, K. K. (2013). Assessment of body image flexibility: The body image-acceptance and action questionnaire. *Journal of Contextual Behavioral Science, 2*(1-2), 39-48. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2013.03.002>
- Sfard, A., & Prusak, A. (2005). Telling identities: In search of an analytic tool for investigating learning as a culturally shaped activity. *Educational Researcher, 34*(4), 14-22. <https://doi.org/10.3102/0013189X034004014>
- Shawyer, F., Ratcliff, K., Mackinnon, A., Farhall, J., Hayes, S. C., & Copolov, D. (2007). The voices acceptance and action scale (VAAS): Pilot data. *Journal of clinical psychology, 63*(6), 593-606. <https://doi.org/10.1002/jclp.20366>

- Tilson, C., Khawar, S., & Griffith, A. K. (2025). Feasibility of Acceptance and Commitment Therapy via Telehealth with Parents of Children with Autism: A Pilot Study. *Journal of Child and Family Studies*, 34(5), 1292-1306. <https://doi.org/10.1007/s10826-025-03045-8>
- Wang, J., Liu, R. D., & Lin, J. (2025). The effect of parental psychological flexibility on children's behavioral problems: a moderated mediation model. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 19(1), 8-22. <https://doi.org/10.1186/s13034-025-00863-y>
- Westin, V., Hayes, S. C., & Andersson, G. (2008). Is it the sound or your relationship to it? The role of acceptance in predicting tinnitus impact. *Behavior research and therapy*, 46(12), 1259-1265. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2008.08.008>
- Yang, W., Deng, J., & Wang, Y. (2021). The association between mindful parenting and adolescent internalizing and externalizing problems: The role of mother-child communication. *Child Psychiatry & Human Development*, 53, 776-785. <https://doi.org/10.1007/s10578-021-01168-9>
- Zemestani, M., Isanejad, O., Valiei, Z., Storch, E. A., & Coles, M. E. (2022). Psychometric properties of the obsessive compulsive inventory-child version in Iranian clinical and community samples. *Child Psychiatry & Human Development*, 53(1), 156-164. <https://doi.org/10.1007/s10578-020-01108-z>
- Zemestani, M., Salavati, M., Seyedolshohadai, A., Petersen, J. M., Ong, C. W., Twohig, M. P., & Ghaderi, E. (2022). A preliminary examination of acceptance and commitment therapy versus exposure and response prevention for patients with obsessive-compulsive disorder on an optimal dose of SSRIs: a randomized controlled trial in Iran. *Behavior Modification*, 46(3), 553-580. <https://doi.org/10.1177/0145445520982977>